

Vzdělávací obor:

Dějepis

Očekávaný výsledek učení:

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

Popis úrovně SPLNĚNO

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci anebo ve veřejném prostoru.
- Aktivně pracuje během celého programu: využije historické prameny a využívá samostatně nebo ve spolupráci se skupinou připravené didaktické pomůcky.
- Využije potenciál setkání s předměty či veřejným prostorem pro tvorbu vlastního textu, obraz nebo model minulosti.

Proč tu máme tolik památek? Dějiny ve veřejném prostoru

Autor materiálu: PhDr. Roman Ferstl

Anotace

Lekce projektové výuky směřuje žáky k vnímání historických objektů a motivů jako svědků minulosti daného místa. Historickým objektem se v této konkrétní lekci rozumí např. světská či duchovní budova, památník, pomník, drobná památka nebo zemědělský či průmyslový objekt. Motivem jsou např. prvky uměleckých slohů, symboly, názvy a nápisy. Očekávaný výsledek učení posiluje vazby žáků s regionem a vede je ke kritickému zkoumání veřejného prostoru. Rozvíjí schopnost domýšlet významy jednotlivých prvků i celých motivů a stanovovat domněnky, z jaké jsou doby, jakou událost či osobu připomínají. Pozitivní vztah k historickým památkám je předpokladem k uchovávaní historické paměti místa, kde žáci žijí. Lekce vede žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře i k efektivnímu používání informací potřebných k řešení výzkumného problému.

Zadání pro žáky

Lekci může doprovázet vizuálně atraktivní prezentace (ilustrativní prezentace je přiložena).

- 1) (slide 1 až 3) V evokační části žáci diskutují nad četností a významem památek v ČR, v regionu i v obci.
- 2) (slide 4) Uvědomění počíná zjišťováním, jaké žáci znají památky v místě.
- 3) (slide 5 až 8) Žáci se rozdělí do skupin podle typologie památky (např. 1. skupina se ujme pomníku místním obětím 1. světové války), seznamují se s pracovním listem, plánují postupy a vybírají zdroje, prostřednictvím kterých památku poznají a podrobně popíší, plánují si návštěvu památky a setkání s místními obyvateli.
- 4) Žáci absolvují edukační program ve veřejném prostoru obce, který pro ně připravil učitel.
- 5) Pracují v terénu, poznávají vybranou památku, dokumentují ji, mluví o ní s místními obyvateli. Kladou si otázky typu Proč zde památka je? Jak se měnil její význam v průběhu času? Čemu sloužila a slouží? Jak se podílí na charakteru místa? Jaká může být její budoucnost? Poznamenávají si své hypotézy a navrhnují plán pro zkoumání památky.
- 6) Vyhledávají, zkoumají, třídí a využívají zdroje, které jim pomohou s poznáním památky. Pracují s Památkovým katalogem NPÚ.
- 7) Společně vytváří atraktivní prezentaci, jejímž prostřednictvím s památkou seznámí své spolužáky.
- 8) Rozhodují se, jakým způsobem se mohou angažovat ve prospěch památky.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k učení Umění se učit KKU-USU-000-ZV9-001	<i>Řídí vlastní procesy učení.</i>	- plánují sekvence navazujících vyučovacích hodin směřujících k dlouhodobým cílům - plány učení či kritéria práce vytváří společně se žáky - před započítím práce mapují se žáky osvojení prozatímních postupů práce, učení - vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)
KK k řešení problémů Badatelství KRP-BAD-000-ZV9-001	<i>Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.</i>	- pomáhám žákům rozpoznat klíčové aspekty výzkumného problému a formulovat otázky a předpokládané odpovědi, které povedou ke smysluplnému bádání - zajišťuji, aby měli žáci přístup k potřebným materiálům a zdrojům pro své bádání - zdůrazňuji, že bádání neprobíhá bez vyhledání relevantních zdrojů - pomáhám žákům plánovat jejich bádání v rámci stanovených postupů, aby efektivně používali informace potřebné k řešení výzkumného problému - vedu žáky k pečlivosti, preciznosti, poctivosti, pravidelnosti měření apod. - vedu žáky k tvorbě výzkumných závěrů potřebných k tomu, aby prezentovali výsledky svého bádání - poskytuji konstruktivní zpětnou vazbu k práci žáků, zdůrazňuji silné stránky a nabízím zpětnou vazbu pro možné zlepšení

Metodický komentář pro učitele

Učitel pečlivě připraví, organizuje a povede edukační program ve veřejném prostoru obce tak, aby žáky stimuloval k vlastnímu bádání, tvorbě výstupu a rozhodnutí angažovat se.

- 1) (slide 1 až 3) V evokační části vedte s žáky diskusi nad četností a významem památek v ČR, v regionu i v obci.
- 2) (slide 4) Zjišťujte, jaké žáci znají památky v místě, a diskutujte o nich.
- 3) (slide 5 až 8) Rozdělte žáky do skupin podle typologie památky (např. 1. skupina se ujme pomníku místním obětím 1. světové války), seznamte je s pracovním listem, vyzvěte je, ať plánují postupy (plán učení a kritéria práce) a vybírají zdroje, prostřednictvím kterých památku poznají a podrobně popíší, plánují si návštěvu památky a setkání s místními obyvateli.
- 4) Se svými žáky absolvujte edukační program ve veřejném prostoru obce, který pro ně připravíte.
- 5) Po edukačním programu žáky stimulujte, ať pracují v terénu, poznávají vybranou památku, dokumentují ji, mluví o ní s místními obyvateli, vyjadřují své hypotézy o funkci, významu či umělecké hodnotě památky, navrhnou plán pro zkoumání památky.
- 6) Vyzvěte žáky, ať vyhledávají, zkoumají, třídí a využívají zdroje, které jim pomohou s poznáním památky, a pracují s Památkovým katalogem NPÚ.
- 7) Pomáhejte žákům při vytváření atraktivní prezentace, jejímž prostřednictvím s památkou seznámí své spolužáky.
- 8) Moderujte žákovské prezentace jednotlivých památek v obci a následnou zmocňovací diskusi, při níž se žáci mohou rozhodnout, jakým způsobem se mohou angažovat ve prospěch památky.

Popis ověřování

Učitel sleduje argumenty žáků v diskusích a jejich respekt k názoru druhých, ověřuje osvojené postupy práce, pomáhá žákům s interpretací památek, oceňuje kreativitu a schopnost prezentovat, sleduje rozhodnutí žáků

vybrat si veřejně prospěšnou aktivitu ve prospěch památky i obce.

V rámci oborového OVU učitel ověřuje, jestli žák:

- Absolvoval a reflektoval edukační program ve veřejném prostoru?
- Aktivně pracoval během celého programu?
- Využil dostatek relevantních zdrojů a kriticky je zhodnotil?
- Využil vlastních zkušeností z edukačního programu při tvorbě dějepisného výstupu?

Při naplňování OVU souvisejících KK učitel ověřuje, jestli žák:

- Navazoval v procesu bádání a tvorby vlastního výstupu na edukační program ve veřejném prostoru?
- Vytvořil plán učení či kritéria práce?
- Aktivně se podílel na spolupráci ve skupině? (KKU-USU)
- Využil dostatek potřebných materiálů a zdrojů?
- Prokázal při tvorbě vlastního výstupu pečlivost a preciznost?
- Aktivně se podílel na prezentaci výsledků bádání? (KRP-BAD)

Ukázka řešení

Ukázka je přiložena v souboru „DEJ-Proc-tu-mame-tolik-pamatek-vzorove-reseni.pptx“.

Zdroje

Památkový katalog. Online. Památkový katalog. 2015. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/soupis>.
[cit. 2025-07-27].